

REVISIONSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 11/2014 rd

Statens revisionsverks berättelse till riksdagen om tillsynen över valfinansieringen vid Europaparlamentsvalet 2014

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 3 februari 2015 statens revisionsverks berättelse om tillsynen över valfinansieringen vid Europaparlamentsvalet 2014 (B 21/2014 rd) till revisionsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- redovisningsrevisionschef, OFR Jaakko Eskola, statens revisionsverk, riksdagen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Lagen om kandidaters valfinansiering (273/2009) reglerar finansieringen av politisk verksamhet. Syftet med lagen är att förbättra insynen i valfinansieringen och öka informationen om kandidaternas eventuella bindningar. Enligt motiven till lagen är ett av de viktigaste målen att förebygga korruption och att garantera att det finns adekvata resurser för ett fungerande politiskt system. På så sätt värnas demokratin och förtroendet för demokratin. Öppna och ärliga val är hörnstenen i en fungerande västerländsk demokrati. Ett centralt element i öppenheten och insynen är att väljarna får veta varifrån partier och andra som ställer upp kandidater har fått betydande bidrag till sin kampanj. Starkt ekonomiskt beroende av en finansiär kan väcka misstankar om att finansiären försöker påverka den som ställer upp kandidater på ett otillbörligt sätt. Tack vare redovisningsskyldigheten finns det mer information om kandidaternas eventuella bindningar. Den förväntas också ha en dämpande

effekt på ökningen i kandidaternas kostnader för valkampanjer.

Att övervaka skyldigheten att redovisa valfinansiering och föra det offentliga registret över redovisningarna är enligt 10 och 12 § i valfinansieringslagen en uppgift för statens revisionsverk. Enligt lagens 10 § 3 mom. ska statens revisionsverk separat för varje val lämna en berättelse till riksdagen om de redovisningar som tagits emot och verkets tillsyn över att redovisningsskyldigheten fullgörs (tillsynsberättelse över valfinansieringen). Den 28 januari 2015 lämnade revisionsverket en berättelse till riksdagen om Europaparlamentsvalet våren 2014. I syfte att främja en rätt och enhetlig tillämpning av valfinansieringslagen gav statens revisionsverk i november 2013 en allmän anvisning om redovisning av valfinansiering vid Europaparlamentsval (Dnr 387/40/2013). Revisionsverket har även kontinuerligt tillhandahållit rådgivning kring valfinansieringslagen.

ReUB 11/2014 rd — B 21/2014 rd

I fråga om redovisningsskyldigheten vid Europaparlamentsval konstaterar revisionsverket att alla redovisningsskyldiga har lämnat in en lagstadgad redovisning av valfinansiering inom den utsatta tiden.

I samband med behandlingen och kontrollen av redovisningarna bad revisionsverket två redovisningsskyldiga att komplettera eller korrigera sina redovisningar. Korrigeringarna gällde preciseringar till specifikationen av finansieringen. Enligt valfinansieringslagen är det den som är skyldig att lämna redovisning som svarar för redovisningens innehåll.

Revisionsverket bad samtliga redovisningsskyldiga att lägga fram utredningar om valfinansieringsredovisningens riktighet. Detta gjordes i syfte att verifiera de uppgifter som lämnats i redovisningarna. Revisionsverket bad kandidaterna lägga fram utredningarna i form av kontoutdrag för de bankkonton som användes för kampanjen. De erhållna utredningarna är sekretessbelagda i enlighet med 24 § 15 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Revisionsverket konstaterar att på basis av behandlingen av redovisningarna samt utifrån de erhållna utredningarna och kompletteringarna har revisionsverket inte tagit del av omständigheter som skulle ge anledning att ifrågasätta riktigheten av de inlämnade redovisningarna. Revisionsverket mottog inte heller klagomål gällande redovisningarna av valfinansieringen vid Europaparlamentsvalet 2014.

Det är bra att justitieministeriet den 21 november 2014 tillsatte en arbetsgrupp med uppgift att utreda behovet av att revidera lagstiftningen om val- och partifinansiering bland annat på basis av de synpunkter som revisionsutskottet lyfter fram i sina betänkanden ReUB 9/2013 rd och ReUB 6/2014 rd, menar utskottet. Utskottet vill också fästa uppmärksamhet vid de situationer när till exempel en person som valts till ledamot av Europaparlamentet under pågående valperiod ställer upp som kandidat i riksdagsvalet eller en riksdagsledamot under pågående valperiod ställer upp som kandidat i Europaparlamentsval. Utskottet föreslår att den ovan nämnda arbetsgruppen granskar de nuvarande bestämmelserna också i det avseendet om de möjliggör att redovisningsskyldigheten för ledamöter av Europaparlamentet eller riksdagsledamöter uppfylls i alla situationer. Om detta är inte fallet, föreslår utskottet att arbetsgruppen lägger fram de ändringar som behövs. Enligt utskottet är det dock inte ändamålsenligt att betydligt öka revisionsverkets arbetsmängd vid tillsynen över valfinansieringen.

Utskottets förslag till riksdagens ställningstagande

Riksdagen

har ingenting att anmärka med anledning av berättelsen.

Helsingfors den 19 februari 2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tuija Brax /gröna
vordf. Heli Paasio /sd
medl. Sirkka-Liisa Anttila /cent
Heikki Autto /saml
Katja Hänninen /vänst

Eero Lehti /saml
Mika Lintilä /cent
Pirkko Ruohonen-Lerner /saf
Matti Saarinen /sd
Anu Urpalainen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Nora Grönholm
utskottsråd Matti Salminen.